

Till

**Regeringen
Utrikesdepartementet**

Regeringens förslag till biståndspolitisk plattform

Yttrande av Svalorna Latinamerika

1. Ärendet och dess beredning

Svalorna Latinamerika välkomnar förslaget till plattform för det svenska utvecklingssamarbetet. Det är angeläget att regeringen ger sin syn på hur det fortsatta utvecklingssamarbetet är avsett att inriktas och hur det ska utformas. Vi har vid tidigare tillfällen uppmärksammat bistandsministern på behovet av en mer långsiktig vision för det svenska biståndet. När vi nu har ett förslag till en sådan vision är det angeläget välkomna detta och framföra våra kommentarer till hur det nu presenterade förslaget skulle kunna ytterligare utvecklas. Detta inte minst med hänvisning till att utarbetandet av plattformen under lång tid präglats av förseningar och bristande insyn, vilket i generella termer har påverkat förtroendet för biståndet hos biståndsorganisationer och allmänhet.

2. Biståndets uppgift i en föränderlig värld

Vi välkomnar regeringens avsikt att förtydliga politiken kring det svenska biståndet. Vi finner beskrivningen av målhierarkin intressant men skulle föreslå att plattformens roll och status visavi PGU förtydligas ytterligare. Vi saknar också referens till FNs Milleniumsmål MDG och - och post 2015 Development Agenda. Vi föreslår likaså att Regeringen tar tillfället i akt att utvidga målet för Sveriges internationella bistånd (U07) till att inte enbart skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkoren för fattiga människor utan även verka för att dessa fattiga människor ges möjlighet att permanent lyfta sig ur sin fattigdom.

Vad gäller perspektivet på framtida svenskt bistånd vill vi påpeka att den presenterade visionen skulle kunna vidgas till att omfatta ett utvecklingsperspektiv och inte bara ett biståndsperspektiv. I förslaget används genomgående beteckning bistånd i stället för utvecklingssamarbete. Detta kan tolkas som ett synsätt på världen som är tydligt sverigefokuserat. Vi vill framhålla att beteckningen bistånd kan tolkas som ett uppifrån och ner-perspektiv som speglar ett vi-dom tänkande vilket i realiteten inte är en verklighet som gäller i världen idag. De ekonomiska, politiska och sociala relationerna idag är mer av samarbete än av bistånd och detta speglas i den förändrade Nord - Syd relationen som vuxit fram de senaste tio åren. Vi i Nord är inte längre de framföriggande delarna av världen som kan ange tonen och sätta agendan för relationerna i världen. En tydliggörande av dessa förändrade makt relationer finns i UNDPs Human Development Report 2013.

Det är inte oväsentligt att dessa nya analyser finns med som referens i den svenska regeringens framtåtblickande biståndsplattform. Det finns anledning att likaså framhålla att samsarbetsaspekten bör betonas.

Innovationstänkandet och teknikutvecklingen i andra delar av världen kommer att påverka vår verklighet i Sverige och i Nord på samma sätt som tidigare teknikutveckling påverkat länder i Syd. Till Sverige har nu kommit tekniska innovationer som betalning via mobiltelefon eller busstomnät på bilfria gator, tekniker som har utvecklats i andra delar av världen. Vi bör i ett utvecklingsperspektiv förbereda oss på sådana förändringar som ligger framför oss och i en vision för framtida samsarbete peka på hur vi kan hantera de nya relationerna i världen.

Förslagets allmänna reflektioner kring en föränderlig värld skulle därför kunna kompletteras med en analys hur utvecklingen i olika kontinenter, som Afrika påverkar ett framtida svenskt utvecklingssamsarbete. Att beakta är likaså BRIC-ländernas fortsatta utveckling och deras roll som nya aktörer i det internationella biståndet. Hur regeringen resonerar när det gäller landkoncentration och utfasning av biståndet till vissa länder skulle likaså kunna utvecklas i plattformen.

Regeringens hänvisning till moraliskt ansvar som skäl för att bedriva bistånd förefaller som en förenkling av motiven bakom det svenska utvecklingssamsarbetet. En beskrivning och analys av de olika bakomliggande motiven vore tacknämlig.

Vi saknar likaså en beskrivning av regeringens syn på den svenska resursbasens roll i utformning och genomförande av biståndet, och på hur det svenska samhället generellt ska medverka i biståndet. Detta gäller inte bara civilsamhällets organisationer utan även myndigheters och privata företags engagemang.

3.2. Fattiga och förtryckta människor perspektiv

I förslaget till plattform betonas det individcentrerade perspektivet som grund för utveckling. Vi vill hålla med om betydelsen av detta perspektiv men vill likaså påpeka att individer agerar i en miljö där även lokala, nationella, regionala och internationella institutioner är med - och motparter. För att individer ska kunna påverka sin livssituation och förbättra sina levnadsförhållanden måste det finnas motparter som kan svara upp mot de rättigheter som individen har att utkräva och som olika institutioner har att leverera. Hur dessa relationer kan utvecklas och hur statens skyldigheter mot sina medborgare ska kunna uppfyllas, borde kunna utvecklas i visionen om det svenska biståndet.

5. De biståndspolitiska delmålen

5.1. Civilsamhällets roll

Civilsamhällets insatser är viktiga för fattigdomsminskning och demokratisk utveckling. Svenska organisationer har en särskild uppgift att stärka civilsamhällets organisationer i utvecklingsländer genom institutionsförstärkning baserad på gemensamma grundvalar

organisationerna emellan. Syftet bör vara att ge fattiga och utsatta människor en möjlighet att hävda sin röst och utkräva sina rättigheter och därigenom medverka till samhällsförändring. Vi välkomnar rollen som tillmätts det civila samhället och inställningen att det är viktigt att genomföra insatserna så nära målgruppen som möjligt. Av detta förstår vi att det även följer en tro på de i första hand civilsamhällesaktörer som agerar på denna nivå liksom för de metoder och strategier som tillämpas och som alltid bör utgå från målgruppens behov. En viktig metod och strategi för civilsamhällesaktörer är många gånger informations- och påverkansarbete, både i Syd och Nord eftersom arbetet i Nord kan skapa gehör för centrala utvecklingsfrågor och därmed är *ett* sätt att bidra till fattigdomsbekämpningen. Trots att informationsbidraget inte behandlas separat i den biståndspolitiska plattformen menar vi att regeringens uttalade stöd för civilsamhället inte bör medföra en fortsatt särbehandling av vissa av i första hand civilsamhällets metoder utan att informationsarbete kan tillåtas som en form för att också bidra till ökat engagemang i utvecklingsfrågor genom påverkan. Vad gäller förslaget att minska det svenska civilsamhällets rapporteringsbörda tar vi tacksam emot förslaget så att organisationerna kan ägna mer tid åt genomförande av utvecklingsinsatser.

5.1. Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor

Svalorna Latinamerika instämmer i bedömningen att ökad medvetenhet om kvinnors och flickors situation är angelägen. Kvinnors och flickors möjligheter till egen försörjning är en viktig del av processen för ökad medvetenhet och frigörelse. Ekonomiskt entreprenörskap för kvinnor behöver stärkas och här kan svenskt stöd via organisationer som arbetar med mikrofinans vara av särskilt värde, redan nu är de flesta låntagarna kvinnor och här finns en betydande utvecklingspotential för svenskt bistånd. I detta sammanhang kan det svenska garantiinstrument som hanteras av Sida komma till användning. Kvinnor som har en egen inkomst har möjlighet uppnå ökad självkänsla, stärkt egenmakt och ökad jämställdhet.

5.2. Ekonomisk utveckling och god utbildning

Vi välkomnar under delmål 2 särskilt betoningen av förbättrad tillgång till utbildning av god kvalitet. Rätten till utbildning är en grundläggande förutsättning för fattigdomsbekämpning och demokratisk samhällsutveckling och för att människor ska kunna ta makten över sin egen utveckling och försörjning. Det är därvid viktigt att uppmärksamma kvaliteten i undervisningen så att svenskt bistånd inte bara går till att sätta ett stort antal ungdomar i skolan utan att man därutöver satsar på en undervisning av kvalitet som utgår från elevernas olika utgångspunkter och möjligheter till studieresultat.

Vi instämmer i behovet av tryggad livsmedelsförsörjning. Beträffande exempelvis resultaten om mer inkluderande och effektiva marknader och friare handel anser vi att två av de tematiska prioriteringarna för det svenska biståndet, demokrati och mänskliga rättigheter samt miljö och klimat, tydligare skulle kunna genomsyra resultaten genom krav på en miljömässigt hållbar utveckling samt efterlevnaden av mänskliga rättigheter i enlighet med FN:s tio Global Compact-principer för företag.

5.2. Migrerande befolkning och remitteringar

Att skicka pengar hem är en växande del av det internationella biståndet, remitteringar till utvecklingsländer har nu en volym som är tre gånger så stor som det officiella biståndet. Det finns anledning för Sverige att bidra till att det blir mindre kostsamt för diasporagrupper att skicka pengar hem genom att transaktionskostnaderna sänks, men även att verka för att de pengar som skickas kan användas för utvecklingssatsningar och inte bara för konsumtion. Mottagarna av remitteringarna behöver stöd med finansiella strukturer som gör det möjligt för dem att öppna bankkonton och underlätta hantering av småskaliga investeringar i inkomstskapande aktiviteter, småföretag och lån för bättre bostäder. Det finns anledning behandla dessa frågor i den biståndspolitiska plattformen med hänvisning till den aktuella och ökande volymen av remitteringar. Att länka ihop det privata biståndsfloppet med det officiella är angeläget då det officiella utvecklingssamarbetet har förutsättningar att skapa de strukturer som behöver byggas upp för att de privata penningströmmarna på bästa sätt kan komma till utnyttjande.

5.3. Hållbara städer

Vi stöder regeringens uppfattning att vatten och sanitet i informella bosättningar bör ges prioritet men vill slå ett slag för att frågan lyftes så att befolkningen i dessa områden betraktas som fullvärdiga medborgare och kommuninvånare med rätt till samma service som befolkningen i övrigt har tillgång till. Med andra ord bör biståndet bidra till en integrerad samhällsplanering som även är inkluderande och bidrar till att människors tillgång till marknader, arbete, hälsovård utbildning etc underlättas. Det är vår uppfattning att erfarenheter från svenska kommuner i största möjliga utsträckning ska utnyttjas. Även för långsiktig finansiering av infrastruktur finns erfarenheter i Sverige som är globalt användbara, tex Kommuninvests modell för garantier för kommunala investeringar.

Regeringen noterar att de flesta fattiga människor ännu lever på landsbygden men konstaterar samtidigt att en snabb urbanisering sker. I själva verket bor redan mer än hälften av jordens befolkning i städer och i många städer i Asien, Afrika och Latinamerika betecknas hälften av dessa människor som fattiga och eller bor i informella bosättningar ('slumområden eller kåkstäder'). Vi menar att det finns all anledning att i plattformen lyfta fram det faktum att inom en snar framtid, merparten av jordens fattiga kommer att bo i städernas kåkstäder och att plattformen därför tydligt bör ange hur detta faktum påverkar biståndet. Vi är självklart medvetna om att utvecklingen på landsbygd hänger ihop och att utvecklingen på landsbygd måste ges hög prioritet även fortsättningsvis.

5.4. Förbättrad tillgång till hälsa

Vi välkomnar kvinnor och flickor som den centrala målgruppen för det svenska utvecklingssamarbetet, det tydliga ställningstagandet för rätten att bestämma över sin egen kropp och rätten till en säker och laglig abort, likaså det genomgående jämställdhetsperspektivet. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är avgörande för ett lands utveckling. Det är därför angeläget att dessa frågor fortsatt har en framträdande roll i det svenska biståndet.

Det intersektoriella perspektivet skulle dock kunna stärkas på många håll eftersom etnicitet, funktionsnedsättningar, sexuell läggning, religion, ålder m.m. är några av flera samverkande faktorer som leder till ökad diskriminering. I detta sammanhang passar vi på att lyfta frågan om könsrelaterat våld och hur det särskilt drabbar även HBT-personer, vilket vi tycker kan tydliggöras i beskrivningen.

6.7. Kostnadseffektivitet

I avsnittet om kostnadseffektivitet menar vi att relationen mellan insatsens storlek och kostnader för bl.a. uppföljning och administration samt hur det påverkar kostnadseffektiviteten kan tydliggöras utan att för den skull förminska vikten av transparent uppföljning och administration.

7. Samverkan och synergier

7.1. Utfasning och inkomstklyftor

Gällande former för det bilaterala biståndet saknar vi tydliga skrivningar om vikten av en hållbar och ansvarsfull utfasning av det svenska biståndet i de länder som det är aktuellt samt en fördjupad analys av frågan om hur å ena sidan fattigdomsbekämpningen i de länder som idag räknas som fattiga/laginkomstländer kan bidra till en mer rättvis fördelning och å andra sidan orsakerna till de stora inkomstklyftor i särskilt medelinkomstländer som konstateras i den inledande beskrivningen.

7.1. Bistånd som anpassas till landkontexten

Vi instämmer i formuleringen att de länder som åtar sig att genomföra genomgripande reformer ska ha omfattande svenskt stöd. Sverige har genom sin position som fristående part utan geopolitiska eller andra intressen, möjlighet att stödja förhandlingar mellan olika nationella parter, förhandlingar som kan leda fram till överenskommelser om en gemensam, nationell utvecklingsagenda som kan stadfästas genom formella avtal mellan parterna. Sådana avtal reglerar strukturella reformer inom ekonomiska och sociala sektorer och dessa reformers finansiering. Härvidlag kan erfarenheter från svensk arbetsmarknad komma till användning som referensram men även svensk erfarenhet av skattelagstiftning och skatteuppbörd för att finna inhemska resurser för finansiering av reformagendor.

Stockholm den 12 februari 2014

För Föreningen Svalorna Latinamerika

Per Fröberg
Ordförande